

Utvärderingsrapport

Projekt Siri

Sweco, februari 2022

Om projekt Siri

Projekt Siri drivs av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och finansieras av samordningsförbundet Finsam i Blekinge. Projektet pågår mellan åren 2020 till 2023 och är uppdelat på orterna Karlshamn och Karlskrona. Syftet med projekt Siri är att stärka och motivera, samt att pröva, deltagarna till att närma sig olika arbetslivsinriktade insatser. Målet är därefter att den metod som arbetas fram utifrån projektet ska implementeras i den ordinarie verksamheten inom ramarna för det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Metoden består av gruppverksamhet och individuella möten där projektmedarbetarna använder sig av motiverande och vägledande samtal. Därtill arbetar projektet med samordning av vård- och myndighetskontakter samt erbjuder arbetsträning. Målgruppen består av långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna kvinnor i åldrarna 18 – 60 år som har behov av ett samlat stöd. Deltagarna har ersättning från antingen Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Totalt arbetar fyra delprojektledare i projektet, varav två från Försäkringskassan och två från Arbetsförmedlingen.

Metoden i projekt Siri

- Deltagarna är med i projektet med ersättning från Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Vissa deltagare söker själva upp projektet efter tips från kurator, läkare eller andra kontakter.
- Projektet inleds med en kartläggning av varje individ. Kartläggningen omfattar bland annat arbets- och sjukdomshistorik, sociala vanor, hälsa och rutiner.
- Under åtta veckor genomförs gruppvägledning med ca 10-15 kvinnor i varje grupp. Träffarna leds antingen av projektpersonalen eller av inbjudna gäster. Bland annat har projektet haft skuldrådgivare, arbetsterapeut, SYO-konsulent och relationsvårdsexperter som gäster. Valet av vilka gäster som bjuds in anpassas utifrån gruppernas behov.
- Parallellt med gruppträffarna har projektmedarbetarna individuella samtal med deltagarna. Vissa deltagare vill inte göra aktiviteter i grupp, andra behöver vägledning eller stöd utanför gruppträffarna.
- Projektet använder material från Arbetsförmedlingen och kombinerar detta metodstöd med 7/20-metoden och MI-metoden. Kärnan i metoderna som används är att motivera deltagarna att själva ta kommando över sina liv och sin utveckling.
- När gruppträffarna är slut är målet att samtliga deltagare ska prova på att arbetsträna.

Projekt mål

- Projektet ska ta emot 100 personer varje år. Utgångspunkten är att de flesta deltagarna ska delta i gruppvägledning.
- Deltagarna medverkar i gruppträffar två gånger i veckan i 8 veckor för att därefter fortsätta med arbetsträning eller rehabiliteringsåtgärder i en omfattning av 25% av arbetsutbudet. Tiden i projektet är 6-12 månader.
- Projektmålet är att minst 50% av deltagarna inom projektet ska komma ut i arbetsträning eller studier alternativt komma vidare i sin rehabilitering för att närma sig arbetsmarknaden.
- För de deltagare som erhåller sjukpenning från Försäkringskassan och som kommer upp i 25% av sitt arbetsutbud finns möjligheten att fortsätta sin rehabilitering via det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. För deltagarna som erhåller ersättning från Arbetsförmedlingen finns möjligheten att eventuellt fortsätta sin arbetsträning utanför projektet, alternativt att arbetsträningen i vissa fall kan leda till en anställning.
- De kvalitativa målen på individnivå handlar om deltagarnas utveckling: stärkt social kompetens, förbättrad livskvalitet och ökad förmåga till förändring.

Om utvärderingen

Utvärderingen av Projekt Siri har utförts av Sweco under vintern 2021-2022. Fokus för utvärderingen ligger vid att utvärdera och bedöma metod och resultat i förhållande till projektets målsättningar, vilket innebär att utvärderingen är summativ till sin karaktär. Utvärderingen baseras på data som dels har samlats in via semistrukturerade intervjuer med projektledning och representanter för styrgruppen, dels via deltagarstatistik och deltagarenkäter som har tillhandahållits av projektledningen. För att samla in deltagarperspektivet har Sweco genomfört två fokusgruppsintervjuer i Karlshamn i november, samt uppföljande intervjuer med deltagarna per telefon i februari. Genomförandet av utvärderingen har behövt anpassas efter rådande restriktioner. Intervjuerna har därför skett via Teams, på telefon samt på plats i Karlshamn.

Vi som arbetat med utvärderingen heter Alva Roxell och Eva Pohjanen.

Innehåll

Den här powerpointpresentationen är utvärderingens rapport.

De inledande bilderna innehåller en presentation av projekt Siri, dess metoder och målsättningar.

Därefter sammanfattas de intervjuer som Sweco genomfört med projektmedarbetare, deltagare och representanter för styrgruppen.

Det sista och avslutande avsnittet innehåller en redogörelse för projektets resultat på individ- och organisationsnivå. Avsnittet avslutas med Swecos övergripande bedömning och rekommendationer för arbetet framåt.

Genomförande

Sammanfattning av intervjuer med delprojektledare – om syftet och metoden

- Det finns en samsyn kring vad projekt Siri syftar åstadkomma. Det handlar om stegförflyttningar i rätt riktning för deltagarna. Stegförflyttningarna kan ta sig uttryck genom att deltagaren får en nytändning – att självförtroendet stärks och att man upplever sig vara bättre rustad för att närma sig arbetsmarknaden eller studier. Det handlar även om att träffa andra i liknande situationer och tillsammans påbörja en kollektiv förbättringsresa.
- Metoden består av en kombination av motiverande samtal, Arbetsförmedlingens egen grupp vägledningsmetod och samtalsmetoden "7/20". Projektledarna har framför allt använt Arbetsförmedlingens metod som utgångspunkt och kompletterat med material från 7/20-metoden och MI-metoden.
- Under gruppträffarna ligger fokus inledningsvis vid att deltagarna ska få en ökad självkännet, vilket sker genom övningar och gruppdiskussioner. Därefter arbetar gruppen med olika teman och har externa gäster som föreläser. Mot slutet av gruppträffarna är fokuset mer framåtblickande och deltagarna fyller i Yrkeskompassen för att se vilka jobb som kan passa dem.

Sammanfattning av intervjuer med delprojektledare – om syftet och metoden, forts.

- Efter gruppträffarna är tanken att deltagarna ska ut och arbetsträna. Deltagarna uppmuntras att själva leta efter och kontakta arbetsgivare som de är intresserade av. Projektledarna hjälper även deltagare att kontakta arbetsgivare om det finns ett behov av det.
- När arbetsträning är aktuellt träffas deltagaren, en projektledare och arbetsgivaren för att tillsammans komma fram till en överenskommelse om hur mycket deltagaren ska jobba och hur ofta deltagaren kan ta pauser m.m. Projektledaren har sedan kontakt med arbetsgivaren och besöker även deltagaren på arbetsplatsen vid behov.
- Projektledarna stöttar också deltagarna med att navigera och samordna olika myndighetskontakter. Det kan t.ex. handla om att kontakta en deltagares läkare för att initiera ett SIP-möte, kontakta Komvux eller förmedla kontakter till handläggare på Försäkringskassan.
- Ett särskilt fokusområde som projektledarna lyfter avseende metoden är att få deltagarna att styra över sina egna liv och sin egen utveckling. Delprojektledarna finns där för att stötta deltagaren och för att samordna dennes myndighetskontakter. Därav har delprojektledarna snarare rollen som "spindeln i nätet" än någon som talar om för deltagaren vad denne ska göra.

Sammanfattning av intervjuer med delprojektledare – om deltagarna

- En gemensam nämnare för deltagarna är att samtliga har eller har haft en problematik med psykisk eller fysisk ohälsa. Flera deltagare har exempelvis medicinska diagnoser såsom utmattningssyndrom eller ME. En ytterligare gemensam nämnare är att deltagarna har varit arbetslösa eller sjukskrivna under en längre tid samt att de har ett stort behov av att få komma hemifrån och träffa andra människor.
- En viktig premiss för deltagande i projektet är att man är där av fri vilja. För att projektet ska kunna stötta deltagarna på bästa sätt behöver deltagarna vara motiverade och ha åtminstone en liten arbetsförmåga.
- Det finns relativt stora variationer inom grupperna vad gäller deltagarnas mående. Projektmedarbetarna bedömer dock inte att det finns någon större skillnad mellan Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens deltagare. Det fungerar därför väl att blanda deltagarna i samma grupp.
- Baserat på den respons som delprojektledarna har fått från deltagarna upplever delprojektledarna att de flesta deltagare har varit mycket nöjda med gruppträffarna. Dock har vissa deltagare varit oroliga över den kommande arbetsträningen och om man kommer att klara av det.
- Det har stundtals varit svårt för deltagare att komma ut på arbetsträning vilket har berott på restriktionerna till följd av Covid-19. För vissa deltagare har därmed arbetsträningen fördröjts något.

Sammanfattning av intervjuer med delprojektledare - framåtblickande

- Delprojektledarna bedömer att projekt Siris koncept och arbetsmetod både är möjlig att sprida och att skala upp. Målgruppen bestående av långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna kvinnor finns även i övriga riket, och delprojektledarna menar att behovet av liknande insatser sannolikt är stort (även för män). Projektets arbetsmaterial finns även tillgängligt och är, enligt delprojektledarna, möjligt att sprida.
- Delprojektledarna tror att personliga egenskaper hos de som leder grupperna är viktiga för att konceptet ska fungera. Materialet och upplägget behöver i regel ändå anpassas efter varje grupp. De som leder grupperna behöver vara vänliga, tydliga och inkännande. Det är ett slags professionalism – en fingertoppskänsla för gruppen och vad individerna i den behöver för att må bra och utvecklas. En lärdom för kommande arbete är att den fingertoppskänslan bör kunna stärkas med utbildning inte bara i individuella samtal utan mer specifikt samtal och vägledning för grupper.
- Ett hinder för att implementera projektets koncept och arbetsmetod inom ordinarie verksamhet är att projektet måste förankras på nationell nivå i båda myndigheterna. Delprojektledarna ser dock positivt på att i ett första steg skala upp och sprida projektet via ett pilotprojekt i ett eller två län. Tanken är då att pilotprojektet ska genomföras inom ramarna för det förstärkta samarbetet.

Sammanfattning av fokusgruppintervju med deltagare – om behov och förväntningar

- Gemensamt för samtliga deltagare är att de har, eller har haft, psykiska och fysiska problem och sjukdomar som har lett till långvarig sjukskrivning och arbetslöshet. Smärtrelaterad problematik, utmattningssyndrom samt svårigheter med det sociala och att genomföra saker på ett lagom och hanterbart sätt är exempel på olika utmaningar som deltagarna har eller har haft.
- Utifrån de problem och utmaningar som deltagarna har, uttrycker flera att de har behov av ett extra stöd för att dels komma på benen och må bättre, dels för att kunna närma sig arbetsmarknaden eller studier. Deltagarna menar att stödet behöver vara anpassat utifrån deras behov och det behöver finnas tillräckligt med tid för att prova och anpassa stödet utifrån de förutsättningar som deltagarna har samt hur de utvecklas. Många betonar att det känns skönt att deltagandet är frivilligt och relativt kravlöst.
- Deltagarnas förväntningar på projekt Siri handlar dels om att projektet ska bistå med det stöd som beskrivs ovan, dels om att få träffa andra kvinnor i liknande situationer och få ökade insikter om vad man kan arbeta med utifrån de förutsättningar man har. Därtill hoppas deltagarna få bredda sitt kontaktnät vad gäller arbetsgivare samt få nya bekantskaper.

Sammanfattning av intervjuer med styrgrupp

- Siri är ett utvecklingsprojekt efter projektet "Vill, Kan, Får." Syftet med att fortsätta arbetet i projektform har varit att ytterligare utveckla arbetsmetoden, där ett särskilt fokus ligger vid att utveckla gruppvägledningsmetoden.
- Målet är att projekt Siri ska implementeras i form av ett pilotprojekt inom ramarna för det förstärkta samarbetet. Tanken är att pilotverksamheten ska fungera som en förberedande insats till det förstärkta samarbetet, då verksamheten riktar sig till individer som inte klarar av den lägsta aktivitetsnivån inom det förstärkta samarbetet.
- Styrgruppen anser att projekt Siri har identifierat och lyckats fylla ett organisatoriskt mellanrum mellan Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens respektive verksamhetsområden, vilket man även menar ligger väl i linje med Finsams målsättningar. Ett potentiellt hinder för implementeringen kan vara att projektet inte kunnat genomföras helt enligt plan under coronapandemin, vilket gör resultaten mer svårtolkade.
- Enligt företrädare från styrgruppen har arbetet inom styrgruppen fungerat bra. Det finns en god representation från både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan inom styrgruppen.
- Nästa steg inom projektet är att aktivt påbörja arbetet med implementering. Eftersom projektet pågår till 2023 kommer arbetet inledas projektets sista år.

Resultat och rekommendationer

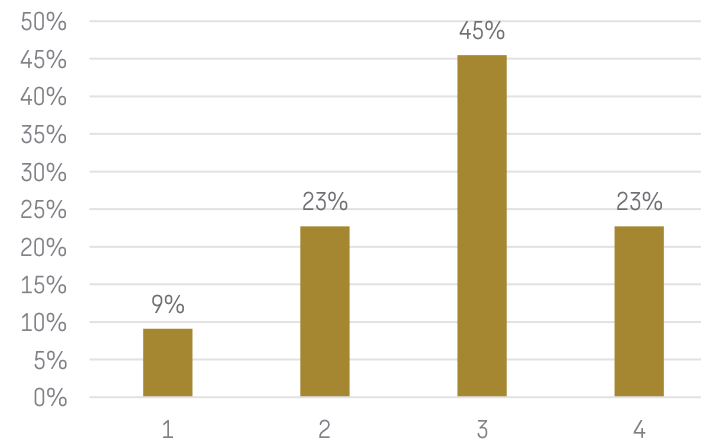
Deltagarstatistik

- Projektet har haft 120 deltagare, och fler är på väg in. Sett till att målet är 100 deltagare om året och projektet snart har pågått i ett och ett halvt år bedömer Sweco att projektet ligger i fas med målet.
- Av de 120 som hittills varit inskrivna har 62 personer arbetstränat inom ramen för projektet. Målet om att 50% av deltagarna ska arbetsträna är därmed uppfyllt.
- Av de som hunnit avsluta sin arbetsträning har 6 personer gått över till förstärkta samarbetet, 5 till studier och 3 till arbete.

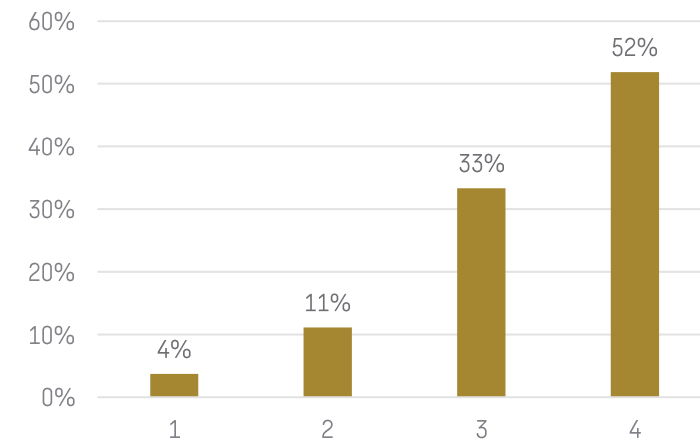
Resultat från deltagarenkäter, i urval

- Deltagarenkäterna är övervägande positiva.
- Deltagarna fick svara på en skala från 1 till 4, där 4 var bäst.
- 85 % har uppgett 3 eller 4 på frågan om de fått information om verktyg att använda i framtiden.
- 68 % har uppgett 3 eller 4 på frågan om de kommit framåt genom gruppvägledningen.
- Över 90 % uppgav 3 eller 4 på frågan om gruppvägledningen varit givande.

Hittat motivation och mål

Upplevt stöd från gruppen

Uppföljning med deltagare

- Intervjuer med deltagarna bekräftar i stor utsträckning enkätresultaten. Vid de uppföljande intervjuerna är det tydligt att de förväntningar som deltagarna lyfte fram i fokusgruppsintervjuerna till stor del har infriats, eller överträffats. Det som lyfts fram som särskilt positivt är:
 - Att få skapa rutiner i vardagen
 - Att vägledningen vidgat vyerna kring vad man kan göra i arbetslivet, vilka vägar framåt som finns.
 - Att projektet inneburit en mjukstart där man kunnat delta på egna villkor.
 - Att det inte funnits individuella mål som varit huggna i sten. utan att var och en fått utforska sina möjligheter.
 - Att det varit en bra mix av föreläsningar och teman. Allt passar inte alla, men alla har nytta av något.
 - Att projektpersonalen varit trevliga, bekräftande och tillgängliga.
 - Att det gått att få hjälp med myndighetskontakter.

Uppföljning med deltagare, forts.

- En majoritet av deltagarna berättar i intervjuer att de utvecklats positivt genom projektet. Bättre mående, stärkt självkänsla, förbättrad självkänedom och stärkt social förmåga är några av de vanligaste framstegen.
- Flera deltagare menar att avsaknaden av prestationskrav har varit viktigt för deras utveckling. Det har inte funnits några krav på att säga något om man inte vill, och det har varit okej att ta saker i sin egen takt.
- Det som de allra flesta pekar på som förklaringen till att de gjort framsteg är dock de mellanmänniska mötena. Att träffa andra i liknande situation och mötas av förståelse har för många varit mycket betydelsefullt. Det har skapat trygghet att det bara varit kvinnor i grupperna. Deltagarna har kunnat stötta varandra, lära av varandras resor och känna sig lyssnade på och sedda.

Uppföljning med deltagare, forts.

- I den grupp som Sweco följt har bara någon enstaka inlett en arbetsträning. Vid tidpunkten för utvärderingen hade dock de allra flesta en process igång för att hitta en arbetsträningsplats. Svårigheterna med att hitta en plats beror framförallt på restriktioner till följd av Covid-19.
- De allra flesta ser positivt på att arbetsträna, även om många också är rädda för att bli utbrända igen. Det är viktigt för deltagarna att hamna på rätt plats – där de inte pressas av andra eller sig själva.
- För några deltagare har projektet lett till en insikt om att det är för tidigt att börja arbetsträna. Dessa deltagare ser snarare ett behov av fortsatt rehabilitering.
- Den sammantagna bedömningen från deltagarna är att projektet fungerat mycket bra. De som deltagit i liknande insatser tidigare tycker att Siri har fungerat bättre.

Vad förklarar resultaten?

- Som tidigare nämnt uppfattar Sweco att den främsta anledningen till att så få i den här gruppen kommit ut i arbetsträning är restriktioner till följd av Covid-19. Värt att nämna i sammanhanget är att projektet ändå nått sitt mål om att 50% av deltagarna ska arbetsträna – trots rådande förhållanden. Om Covid-19 inte hade funnits hade resultaten antagligen sett ännu bättre ut.
- Ett annat skäl till att alla inte arbetstränat i projektet är att vissa deltagare inte varit redo för det. Sweco uppfattar att det finns flera potentiella skäl till det. Ett är att projektet har begränsat inflytande över vilka som deltar, och vissa fall kan de som hänvisats till projektet, särskilt från Försäkringskassan, helt enkelt ha varit för sjuka för att en sådan insats ska kunna leda till arbetsträning.
- Gruppaktiviteterna har också påverkats av coronapandemin. Sweco uppfattar att gruppträffarna fungerar betydligt bättre på plats.
- Sweco vill dock understryka att många deltagare har haft nytta av projektet även om de inte kunnat ta steget över till arbetsträning.
- Upplägget och arbetsmetoderna är en viktig del av förklaringen till varför projektet varit så uppskattat bland deltagarna. Men man ska heller inte underskatta effekten av professionell och erfaren personal – vem som helst kan inte leda grupperna!

Resultat på organisationsnivå

- Projektet arbetar kontinuerligt med metodutveckling. Deltagarnas reflektioner samlas in och omhändertas på ett bra sätt, och projektpersonalen reflekterar löpande kring vad som kan förbättras i projektet. Under projekts gång har personalen byggt upp kunskap om vad som fungerar. Det som möjligtvis brister i metodutvecklingen är att lärdomar inte dokumenterats på ett systematiskt sätt, vilket gör att arbetssättet till viss del blir personbundet. Spridning och uppskalning av projektet kommer att underlättas betydligt om lärdomar om arbetssätten finns dokumenterade.
- Projektet fyller en tydlig funktion i mellanrummet mellan Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens ansvarsområden. Fördelarna av samverkan i termer av ömsesidig förståelse och stärkt dialog verkar i första hand ha uppstått på individnivå i projektet. Samarbetet mellan projektpersonalen har av allt att döma fungerat mycket bra.
- Projektet har utvecklat ett fungerande "försteg" till det förstärkta samarbetet. Med största sannolikhet finns motsvarande målgrupp och behov i resten av landet, vilket ger goda skäl att sprida arbetssättet. Konceptet bedöms som både spridningsbart och skalbart av medarbetare, och Sweco instämmer i den bedömningen. Sannolikt skulle konceptet därtill kunna utvidgas till en manlig målgrupp.
- För att projektet ska få ett långsiktigt avtryck på organisationsnivå krävs emellertid implementering i någon form. I dagsläget finns flera hinder för implementering, varav det största är att projektet måste förankras på nationell nivå i två stora myndigheter. Sweco bedömer inte att det finns några fortsatta behov av att finslipa metoden, och därför är det svårt att motivera att arbetet ska drivas vidare i projektform (åtminstone som utvecklingsprojekt).

Sammanfattande bedömning av resultat

- Projektet är väl genomfört under omständigheterna (Covid-19). Projektpersonalen är och ska vara nöjda med sin insats. Deltagarna uppger att de har utvecklats i en positiv riktning och över hälften av deltagarna har gjort mätbara stegförflyttningar mot arbete.
- Sweco bedömer att målen är nådda, både de kvantitativa målen och de mer kvalitativa målen som beskriver deltagarnas utveckling. Projektet har därtill goda förutsättningar att ytterligare förbättra sin måluppfyllelse under det sista året.
- Resultaten på organisationsnivå är än så länge begränsade till den tillfälliga projektorganisationen. Kunskapen och kompetensen som får projektet att fungera så bra finns hos de fyra delprojektledarna, men knappt utanför den gruppen. För att nå *effekter* på organisationsnivå – och permanent fylla det organisatoriska hållrummet i samhällets stödsystem för långtidssjukskrivna kvinnor – behövs dokumentation och implementering.

Swecos rekommendationer

- Projektet fungerar bra. Dokumentera erfarenheterna och verka för spridning och implementering!
- Underskatta inte tids- och resursåtgången för att åstadkomma implementering. Implementering är styrgruppens ansvar – se till att i god tid planera hur det ska gå till och vem som ska göra vad.
- Utvidga gärna insatsen så att även män kan ta del av konceptet, men fortsätt bedriva projektet könsseparatistiskt.
- Stärk kommunikationen med Försäkringskassan och vården så att deltagare som inte har förutsättningar att klara projektaktiviteterna inte hänvisas till projektet. Frivillighet och låga prestationskrav ska inte förväxlas med daglig verksamhet eller verksamheter som är helt och hållet rehabiliteringsinriktade. Deltagarna måste vara motiverade och ha en liten arbetsförmåga!

